

# แนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทย

นิติพงศ์ พิเชฐพันธุ์\*

## บทคัดย่อ

นักภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษานิตของคำในภาษาไทยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทไว้หลากหลายทรรศนะ บทความนี้จึงมุ่งสำรวจวรรณกรรมที่ศึกษาคำบุพบทในภาษาไทยว่า มีการศึกษาและการอธิบายคำบุพบทในภาษาไทยไว้เพียงใดและในแง่ใดบ้าง อีกทั้งยังได้เปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในวรรณกรรมดังกล่าว พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทเหล่านั้นด้วย

ผลการศึกษาพบว่าแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทยอาจแบ่งออกเป็น ๒ แนวคิดหลัก คือ (๑) แนวคิดที่ว่าคำบุพบทในภาษาไทย และ (๒) แนวคิดที่ว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย อนึ่ง แนวคิดทั้งสองแนวคิดยังมีข้อจำกัดในการอธิบายคำบุพบทในภาษาไทยทั้งในแง่การจำแนกหมวดคำและหน้าที่และความหมายของคำ

\* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

# The Concepts of Prepositions in Thai

Nitipong Pichetpan

## Abstract

Linguists working on lexical categories in Thai have proposed various concepts of Thai prepositions. This article aims to explore the existing literature in order to compare, contrast and comment on each concept.

Findings show that there are two existing principal proposals: the first argues for the existence of prepositions in Thai and the other argues against it. However, each proposal still has its own limitations regarding the explanations of parts of speech, word functions and meanings.

## ๑. ความนำ

Kitima Indrambarya (1995, p.101) อธิบายว่า “. . .there are, in fact, prepositions in Thai, but . . . they are limited in number” กล่าวคือ แม้คำบุพบทในภาษาไทยจะมีจำนวนจำกัด แต่ก็ถือว่ามีคำชนิดนี้ในภาษาไทย ทว่าคนทั่วไปมักไม่เห็นความสำคัญของคำบุพบทเท่าใดนัก สื่อมวลชนก็มักใช้คำบุพบทซ้ำไปมาอยู่ไม่กี่คำ ยิ่งกว่านั้นบางคนยังเชื่อว่าสามารถละคำบุพบทได้เสมอ เนื่องจากคำชนิดนี้ไม่สำคัญ (สุมาลี วีระวงศ์, ๒๕๓๗) ทั้งนี้เพราะอาจสำคัญผิดในคำอธิบายของกำขี้ ทองหล่อ (อ้างถึงใน สุมาลี วีระวงศ์, ๒๕๔๗, น.๙๒-๙๘) ที่ว่า “ไม่ควรใช้บุพบทอย่างพร่ำเพรื่อ ถ้าเป็นที่รู้ความหมายอยู่โดยทั่วไปแล้ว ก็มักจะละคำบุพบทไว้ในฐานที่เข้าใจ”

อย่างไรก็ดีนักวิชาการบางท่าน (Udom Warotamasikkhadit, 1988; Pranee Kullavanijaya, 1974; Clark, 1978; Saranya Savetamalaya, 1989) เสนอ ทัศนะว่าภาษาไทย (อาจ) ไม่มีคำบุพบท (บางคำ) ใช้ กล่าวคือ คำที่เข้าใจกันว่าเป็น คำบุพบท ที่จริงแล้วเป็นคำชนิดอื่น

กล่าวได้ว่าในปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทยอาจแบ่งออกเป็น ๒ แนวคิดหลัก คือ **แนวคิดที่ว่ามีคำบุพบทในภาษาไทย และแนวคิดที่ว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย**

แนวคิดทั้งสองแนวคิดข้างต้นถือว่าสำคัญต่อการศึกษานิดของคำใน ภาษาไทย กล่าวคือ แนวคิดที่ว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทยช่วยให้เกิดความตื่นตัว ศึกษาว่าที่จริงแล้วมีคำบุพบทในภาษาไทยหรือไม่ และหากคำที่เข้าใจกันมาแต่เดิมว่า เป็นคำบุพบทมิใช่คำบุพบทแล้ว คำเหล่านั้นควรจำแนกเป็นคำชนิดใด ส่วนแนวคิดที่ ว่ามีคำบุพบทใช้ในภาษาไทยก็ช่วยให้เกิดการศึกษาลักษณะที่แท้จริงของคำบุพบทใน ภาษาไทยและแนวทางจำแนกคำชนิดดังกล่าวออกจากคำชนิดอื่นในภาษาไทยต่อไป

นอกจากนี้ความเข้าใจเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทยังช่วยให้อธิบายความ สัมพันธ์ระหว่างชนิดของคำในภาษาไทยได้อีกด้วย กล่าวคือ ความเข้าใจเรื่อง คำบุพบทช่วยให้อธิบายปรากฏการณ์ที่คำบุพบทบางคำสัมพันธ์กับคำชนิดอื่นซึ่งจัดอยู่ ในกลุ่มคำหลัก<sup>๑</sup>ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จะเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทสำคัญและน่าสนใจยิ่ง รายละเอียดและ เนื้อหาของแนวคิดเกี่ยวกับคำชนิดดังกล่าวในภาษาไทยมีผู้ศึกษาไว้อย่างไร จะนำเสนอ ดังนี้

---

<sup>๑</sup> คำหลัก คือ คำที่สื่อความหมายที่เป็นใจความหลักของประโยคหรือปริจเจท ความหมาย ดังกล่าวเป็นเอกเทศเฉพาะตัว กล่าวคือ สื่อความหมายได้โดยลำพังหรือไม่ต้องอาศัยคำอื่นมาช่วย เช่น คำนามสื่อความหมายเกี่ยวกับ “สิ่ง” คำกริยาสื่อความหมายเกี่ยวกับ “การกระทำ เหตุการณ์ หรือสภาพ” คำคุณศัพท์สื่อความหมายเกี่ยวกับ “ลักษณะ” ของ “สิ่ง” คำวิเศษณ์สื่อความหมาย เกี่ยวกับ “ลักษณะ” ของ “การกระทำ” (จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๙)

## ๒. แนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทย

จากการสำรวจและศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทย พบว่าสามารถจำแนกวรรณกรรมดังกล่าวได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ **วรรณกรรมที่เสนอแนวคิดที่ไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย และวรรณกรรมที่เสนอแนวคิดว่ามีคำบุพบทในภาษาไทย** ดังจะกล่าวถึงเป็นลำดับต่อไปนี้

### ๒.๑ วรรณกรรมที่เสนอแนวคิดที่ไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย

บทความชื่อ There are no prepositions in Thai (Udom Warotamasikkhadit, 1988) เสนอแนวคิดสำคัญโดยสรุปคือ คำที่เชื่อมกันแต่เดิมว่าเป็นคำบุพบท ที่จริงแล้วเป็นคำกริยา คำนาม คำสันธาน หรือการแปลงคำจากคำอื่น (derivation of other words) แต่ที่เข้าใจกันว่าคำเหล่านั้นเป็นคำบุพบท ก็เพราะนักไวยากรณ์ไทยดั้งเดิมได้รับอิทธิพลจากแนวคิดไวยากรณ์ภาษาต่างประเทศ นอกจากบทความดังกล่าว อุทุมวไรศมลิขิตก็ยังเสนอแนวคิดที่ว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทยไว้ในบทความอื่นอีก เช่น บทความชื่อ จาก ตาม ถึง มีใช้บุพบท (๒๕๔๐)

ลำดับต่อไปจะกล่าวถึงวรรณกรรมข้างต้นโดยยึดลำดับการอธิบายตามบทความชื่อ There are no prepositions in Thai (Udom Warotamasikkhadit, 1988) เป็นสำคัญ ส่วนวรรณกรรมอื่นที่สนับสนุนแนวคิด “ไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย” หรือ “คำที่เคยเชื่อว่าเป็นคำบุพบท ที่จริงแล้วมิใช่คำบุพบท”<sup>๒</sup> จะนำมาอธิบายแทรกในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับไป ก่อนเข้าสู่เนื้อหาของวรรณกรรมเกี่ยวกับคำบุพบท จะอธิบายรูปคำว่า “บุพบท” ก่อน ดังนี้

<sup>๒</sup> ผู้เขียนไม่ได้จำแนกวรรณกรรมที่เสนอแนวคิด “คำบางคำที่เคยเชื่อกันว่าเป็นคำบุพบท ที่จริงแล้วมิใช่คำบุพบท” ออกเป็นประเภทต่างหาก เนื่องจากวรรณกรรมดังกล่าวมิได้ปฏิเสธความมีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทย ในแง่หนึ่งถือว่า วรรณกรรมเหล่านั้นยอมรับความมีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทย แต่ในอีกแง่หนึ่ง วรรณกรรมเหล่านั้นก็มีเนื้อหาบางส่วนสนับสนุนความไม่มีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทยด้วยเช่นกัน กล่าวคือ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ซ้ำ (reanalysis) ในวรรณกรรมเหล่านั้นซึ่งแสดงให้เห็นว่า คำบางคำที่เคยเชื่อว่าเป็นคำบุพบท ที่จริงแล้วเป็นคำชนิดอื่น (Pranee Kullavanijaya, 1974; Saranya Savetamalaya, 1989) ถือเป็นข้อมูลที่ยืนยันความไม่มีอยู่ของ “คำบุพบท” จำนวนหนึ่ง ผู้เขียนได้ใช้แง่มุมในส่วนหลังนี้อธิบายประกอบเนื้อหาของวรรณกรรมที่เสนอแนวคิดที่ไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย

คำว่า “บุพพท” เขียนกันอยู่ ๒ รูปแบบ คือ “บุพพท” และ “บุรพพท” อุดม วโรตมสิขิตต์ (๒๕๔๐; ๒๕๔๗) เขียนคำว่า “บุพพท” ทั้งสองรูปแบบ หนึ่ง ภาษิต จิตรภาษา (๒๕๔๑) อธิบายลักษณะการเขียนที่แตกต่างกันดังกล่าวว่าความหมายของคำว่า “บุพพท” และ “บุรพพท” ไม่แตกต่างกัน แต่คำว่า “บุรพพท” เป็น “คำดัดจริต” เนื่องจากคนไทยออกเสียง /ร/ ในตำแหน่งที่ปรากฏไม่ค่อยได้ แต่กลับไพล่ไปนำคำที่ต้องออกเสียง /ร/ ของภาษาสันสกฤตมาใช้ ส่วนคำว่า “บุพพท” เป็นคำมาจากภาษามคร (ผู้เขียนเข้าใจว่า หมายถึง ภาษาบาลี) ในภาษามครเขียนว่าบุพพ อ่านว่า /บุ-พะ- คนไทยนำ ป มาแปลงเป็น บ จึงได้ บุพพ

คำอธิบายของภาษิต จิตรภาษา (๒๕๔๑) ทำให้ทราบว่า คำว่า “บุพพท” และ “บุรพพท” มีความหมายไม่แตกต่างกัน ทว่าคำหนึ่งเป็นคำยืมจากภาษาสันสกฤต (บุรพพท) ส่วนอีกคำหนึ่งเป็นคำยืมจากภาษาบาลี (บุพพท)

ลำดับต่อไปจะกล่าวถึงวรรณกรรมที่เสนอแนวคิดที่ไม่มีคำบุพพทในภาษาไทย (Udom Warotamasikkhadit, 1988; อุดม วโรตมสิขิตต์, ๒๕๔๐; ๒๕๔๗) ดังนี้

Udom Warotamasikkhadit (1988) อ้างคำอธิบายของ Whitney (1889, p.403) ที่ว่าในภาษาสันสกฤต อัพยศัพท์ (indeclinable words) ไม่ใช่คำชนิดที่แยกออกเป็นอีกหมวดคำหนึ่งได้ อีกทั้งหมวดคำบุพพทก็ได้ปรากฏอยู่อย่างแท้จริงในภาษาสันสกฤต และคำที่ทำหน้าที่คล้าย “คำบุพพท” ที่จริงแล้วก็มักเป็นคำกริยาวิเศษณ์ ดังข้อความที่ว่า

The indeclinable words are less distinctly divided into separate parts of speech in Sanskrit than is usual elsewhere in Indo-European language-owing to the fact that the class of prepositions hardly has a real existence, but is represented by certain adverbial words which are to a greater or less extent used prepositionally. (Whitney, 1889, p.403)

คำกริยาวิเศษณ์ซึ่งทำหน้าที่คล้ายคำบุพพทดังที่ Whitney (1889) กล่าวถึงมีตัวอย่าง<sup>๓</sup> (Stenzler, 1992, p.14) เช่น

<sup>๓</sup> ผู้เขียนแปลและเรียบเรียงคำแปลภาษาไทยของตัวอย่างที่ยกมานี้เอง

|         |           |                     |                |
|---------|-----------|---------------------|----------------|
| सत्यम्  | satyam    | in a true           | โดยแท้จริง     |
| नित्यम् | nityam    | at/for all times    | โดยตลอด        |
| साधु    | sādhū     | in a correct manner | ด้วยดี; โดยชอบ |
| प्रायेण | prāyeṇa   | in particular       | โดยเฉพาะ       |
| विशेषतः | viśeṣataḥ | in a normal manner  | โดยเฉพาะ       |

Udom Warotamasikkhadit (1988) สรุปตามคำอธิบายของ Whitney (1889) ว่าภาษาทุกภาษาไม่จำเป็นต้องมีคำบุพบทใช้ ข้อสรุปดังกล่าว ผู้เขียนเห็นด้วยอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามหากอาศัยเฉพาะคำอธิบายของ Whitney (1889) ข้างต้นเพื่อสรุปว่าภาษาไทยอาจไม่มีคำบุพบทใช้ด้วยเช่นกัน ผู้เขียนมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

โดยทั่วไปคำบุพบทเป็นคำชนิดหนึ่งซึ่งแสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ในภาษา การแสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ดังกล่าวอาจอาศัยระเบียบวิธีที่แตกต่างกัน ๓ วิธี ได้แก่ วิธีเปลี่ยนรูปคำ วิธีเรียงลำดับคำ และวิธีเพิ่มคำ (จรัสดาว อินทรทัศน์, ๒๕๓๙)

หน้าที่ทางไวยากรณ์ที่สำคัญของคำบุพบทในภาษาไทยหรือภาษาอื่นที่มีคำบุพบทใช้ก็คือ การแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายและทางวากยสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยค ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นลักษณะสากลที่เกิดขึ้นในทุกภาษา เนื่องจากในการสื่อสารของมนุษย์ย่อมต้องบอก “สิ่ง” บางอย่างและบอกการกระทำหรือกิริยาของ “สิ่ง” ดังกล่าวอยู่เป็นปกติ

ในภาษาสันสกฤต นอกจากใช้คำกริยวิเศษณ์บางคำมาทำหน้าที่แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายและทางวากยสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยค ภาษาสันสกฤตยังเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายและทางวากยสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคด้วย เช่น ในประโยคภาษาสันสกฤตที่ว่า **गृहात् आगच्छति** *grhāt āgacchati* (**गृहात्** *grhāt* **आगच्छति** *āgacchati*) ซึ่งแปลว่า **เขามาจากบ้าน** จะเห็นว่าคำนาม **गृहात्** *grhāt* แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายและทางวากยสัมพันธ์กับคำกริยาหลักในประโยค **आगच्छति** *āgacchati* ด้วยระเบียบวิธีเปลี่ยนรูปคำ กล่าวคือ เปลี่ยนปราดิปทิกะ (uninflected noun) **गृह** *grha* เป็น **गृहात्** *grhāt*

ส่วนภาษาไทยไม่ได้ใช้วิธีเปลี่ยนรูปคำอย่างในภาษาสันสกฤต แต่ใช้วิธีเรียงลำดับคำเพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยค อย่างไรก็ตามการเรียงลำดับคำไม่สามารถบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคได้ทุกกรณี ดังนั้นในภาษาไทยวิธีเพิ่มคำจึงเป็นระเบียบวิธีที่ใช้ร่วมกับวิธีเรียงลำดับคำเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคในกรณีที่ใช้การเรียงลำดับคำไม่ได้ คำที่เพิ่มเข้าไปเพื่อบอกความสัมพันธ์ดังกล่าว (อาจ) เรียกว่า “คำบุพบท”

เมื่อเปรียบเทียบการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคภาษาไทยและภาษาสันสกฤต จะเห็นว่าแม้ภาษาสันสกฤตจะไม่มีคำบุพบทใช้ ก็ไม่เกิดปัญหา เนื่องจากมีระเบียบวิธีแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคอยู่แล้วคือ วิธีเปลี่ยนรูปคำ แต่ในภาษาไทยไม่มีระเบียบวิธีดังกล่าว อีกทั้งการเรียงลำดับคำก็ไม่เพียงพอที่จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยค หากไม่มีการเพิ่มคำชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “คำบุพบท” เข้าไปเพื่อทำหน้าที่แสดงความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว จะสื่อสารให้เข้าใจได้ด้วยวิธีใด

ดังนั้นหากภาษาบางภาษา เช่น ภาษาสันสกฤต ไม่มีคำบุพบทใช้ ก็เป็นไปได้ แต่หากจะสรุปว่าภาษานำจะไม่มีคำบุพบทใช้เช่นกัน ก็อาจตั้งข้อสังเกตได้ ดังกล่าวไปข้างต้น อย่างไรก็ตามผู้เขียนจะนำเสนอคำอธิบายและข้อมูลอื่นของ Udom Warotamasikkhadit (1988) ที่สรุปว่าไม่มีคำบุพบทใช้ในภาษาไทยเพิ่มเติมต่อไปก่อน ดังนี้

Udom Warotamasikkhadit (1988) อธิบายในบทความชื่อ There are no prepositions ว่าคำจำกัดความของ “คำบุพบท” ในไวยากรณ์ไทยดั้งเดิมไม่เหมือนคำจำกัดความของคำบุพบทในภาษาอังกฤษ<sup>๔</sup> กล่าวคือในภาษาอังกฤษ คำจำกัดความของคำบุพบทคือ “a word that connects a noun, or pronoun with a verb, adjective, or another noun or pronoun by indicating a relationship between the things for which they stand.” (Curme, 1962, p.27, quoted in Udom Warotamasikkhadit, 1988)

<sup>๔</sup> แสดงว่า Udom Warotamasikkhadit (1988) ยอมรับว่า มีคำบุพบทใช้ในภาษาอังกฤษ

ส่วนคำบุพบทในไวยากรณ์ไทยดั้งเดิม Udom Warotamasikkhadit (1988) กล่าวว่าพระยาอุปทิศศิลปสารให้คำจำกัดความไว้ว่า “... a preposition as a kind of word that precedes a noun, a pronoun, or a certain kind of verb in order to indicate the function of the noun, the pronoun, and the verb it precedes.”<sup>๕</sup>

Udom Warotamasikkhadit (1988) จึงสรุปว่า (๑) ความแตกต่างของคำบุพบทในภาษาอังกฤษและภาษาไทยคือ คำบุพบทในภาษาอังกฤษทำหน้าที่เชื่อมโยง (connect/link) คำเข้าด้วยกัน แต่คำบุพบทในภาษาไทยเป็นคำที่ใช้นำหน้านาม คำสรรพนาม หรือคำกริยาเพื่อบอกหน้าที่ของคำทั้งสามชนิดดังกล่าวเท่านั้น นอกจากนี้ (๒) หากถือคำจำกัดความของพระยาอุปทิศศิลปสาร (๒๕๔๔) ที่ว่า คำบุพบท หมายถึง คำนำบท อย่างเคร่งครัด Udom Warotamasikkhadit (1988) จัดว่า คำบอกจำนวน (หรือคำประมาณวิเศษณ์ตามไวยากรณ์ไทยของพระยาอุปทิศศิลปสาร (๒๕๔๔)) ควรเป็น “คำบุพบท” เนื่องจากปรากฏอยู่หน้าคำลักษณนามซึ่งจัดเป็นคำนามประเภทหนึ่ง

ในทั้งสองประเด็นข้างต้น ผู้เขียนขอเสนอความเห็นเพิ่มเติมที่ละประเด็น ดังนี้

(๑) ในประเด็นที่ว่าคำบุพบทในภาษาอังกฤษทำหน้าที่เชื่อมโยง แต่ “คำบุพบท” ในภาษาไทยไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าว เพียงแต่ทำหน้าที่นำหน้านาม คำสรรพนาม และคำกริยา เพื่อบอกหน้าที่ (Udom Warotamasikkhadit, 1988) การสรุปดังกล่าวอาจก่อให้เกิดข้อสงสัยว่าเป็นการแยกการเชื่อมโยงออกจากการบอกหน้าที่หรือไม่ กล่าวคือ ผู้เขียนมีความเห็นว่าการเชื่อมโยงและการบอกหน้าที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ตลอดจนอาจหมายถึงสิ่งเดียวกันได้ เพียงแต่เป็นการมองเรื่องเดียวกันจากมุมมองที่แตกต่างกันเท่านั้น มุมมองของการเชื่อมโยงคือ คำบุพบทได้เชื่อมโยงหน่วยที่ตามหลังคำบุพบทเข้ากับหน่วยอื่นในประโยค/วลี ส่วนมุมมองของการบอกหน้าที่คือคำบุพบทได้บอกความเป็นไปของหน่วยที่ตามหลังคำบุพบทเมื่อปรากฏร่วมกับหน่วยอื่นในประโยค/วลี

---

<sup>๕</sup> ในหนังสือหลักภาษาไทย (อุปทิศศิลปสาร, พระยา, ๒๕๔๔) มีคำอธิบายดังนี้ “บุพบท แปลว่า คำนำบท หมายความว่าคำชนิดที่ใช้นำหน้านาม สรรพนาม หรือกริยาบางพวกที่เรียกว่ากริยาสมาเวลาเพื่อบอกตำแหน่งของคำนาม สรรพนาม หรือกริยาเหล่านั้นว่า มีหน้าที่เป็นอะไร”



จะเห็นว่าไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมโยงหรือการบอกหน้าที่ต่างก็เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยที่ตามหลังคำบุพบทกับหน่วยอื่นในประโยค/วลี ดังนั้นแม้ นักไวยากรณ์ไทย (อุปกิตศิลปสาร, พระยา, ๒๕๔๘) จะไม่ได้กล่าวถึงหน้าที่เชื่อมโยงของคำบุพบทโดยตรง แต่ก็ได้กล่าวถึงหน้าที่ในการบอกหน้าที่ของคำไว้ จึงควรถือเป็นการแสดงหน้าที่ของคำบุพบทในการบอกความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยที่ตามหลังคำบุพบทกับหน่วยอื่นได้ไม่แตกต่างกัน

(๒) ในประเด็นที่ว่าหากถือคำจำกัดความในไวยากรณ์ไทยแนวดิมจะทำให้คำบอกจำนวนจัดเป็น “คำบุพบท” (Udom Warotamasikhhadit, 1988) การสรุปดังกล่าวมีข้อน่าสังเกตเพิ่มเติมคือคำจำกัดความของคำบุพบทในไวยากรณ์ไทยแนวดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๘) ยังระบุหน้าที่ของ “คำบุพบท” ไว้ด้วยว่า “... เพื่อบอกตำแหน่งของคำนาม สรรพนาม หรือกริยาเหล่านั้นว่า มีหน้าที่เป็นอะไร” ดังนั้น คำบอกจำนวนหรือคำประมาณวิเศษณ์จึงจัดเป็นคำบุพบทไม่ได้ เนื่องจากคำประมาณวิเศษณ์ไม่มีหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น แต่มีหน้าที่ขยายคำอื่นซึ่งไม่ใช่หน้าที่ของคำบุพบท (อุปกิตศิลปสาร, พระยา, ๒๕๔๘)

อนึ่ง บทความชื่อ There are no prepositions in Thai (Udom Warotamasikhhadit, 1988) ยังเสนอว่าคำหลายชนิดที่นักไวยากรณ์ไทยแนวดิมเชื่อกันว่าเป็น “คำบุพบท” ที่จริงแล้วเป็นความเข้าใจที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง เมื่อวิเคราะห์ซ้ำ ทำให้ทราบว่าคำเหล่านั้นเป็นคำชนิดอื่น ดังนี้

(๑) คำกริยาที่เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นคำบุพบท Udom Warotamasikhhadit (1988) อธิบายไว้ว่า คำกริยาหลักของประโยคหรือคำกริยาที่เป็นสมาชิกตัวสุดท้ายในกริยาเรียงจะทำเป็นปฏิเสธได้ด้วยกริยาเติม “ไม่” ข้างหน้า<sup>๖</sup> ทั้งนี้มีตัวอย่างเป็นคำ ๗ คำ ได้แก่ ตาม จาก ถึง สู่ กระทั่ง จน ต่อ เนื่องจากคำเหล่านี้ใช้ “ไม่” เป็นเกณฑ์จำแนกคำกริยาได้ เช่น เขาจะไปไม่ถึงเชียงใหม่ (Udom Warotamasikhhadit,

<sup>๖</sup> Udom Warotamasikhhadit (1988) อธิบายไว้ว่า “. . . they [verbs] can be negated when occurring as a main verb . . . or when occurring as the last member of a verb string . . .”

1988) เมื่อพิจารณาประโยคที่ให้มานี้ จะเห็นว่า เดิม “ไม่” หน้าคำว่า “ถึง” ได้ เนื่องจากคำว่า “ถึง” เป็นคำกริยาและเป็นสมาชิกตัวสุดท้ายในกริยาเรียง

อย่างไรก็ดี ประโยคตัวอย่างอีกประโยคหนึ่งที่ว่า เราจะไม่สู้ขอลูกสาว เขา (Udom Warotamasikkhadit, 1988) ซึ่งอธิบายว่า “สู้” เป็นคำกริยา เพราะเดิม “ไม่” ข้างหน้าได้ สามารถอธิบายได้ในอีกแนวทางหนึ่ง กล่าวคือ คำว่า “สู้” และ “สู้ขอ” (ผู้เขียนพิจารณาว่าคำนี้เป็นคำประสม) มีความหมายแตกต่างกันมากในภาษาไทยปัจจุบัน การพิจารณาเพียงว่ามีรูปเขียนบางส่วนเหมือนกัน แล้วจัดเป็นคำชนิดเดียวกันอาจไม่เพียงพอ

นอกจากนี้หากใช้เกณฑ์การเดิม “ไม่” เพื่อจำแนกคำกริยาตามที่ Udom Warotamasikkhadit (1988) อ้างถึงกับตัวอย่างอื่นๆ ในบทความเรื่องเดียวกัน พบว่าไม่สามารถทำได้ เช่น \*เขาหันหน้าไม่สู้ทิศเหนือ เป็นประโยคที่ผู้ใช้ภาษาไม่ยอมรับ นอกจากนั้นการสรุปว่า “ถึง” เป็นคำกริยาทุกกรณี เพราะผ่านเกณฑ์ทดสอบด้วยคำว่า “ไม่” ในประโยค เขาจะไปไม่ถึงเชียงใหม่ ทำให้เกิดข้อสังเกตว่า “ถึง” ในประโยคอื่นอาจไม่ผ่านเกณฑ์ทดสอบคำกริยาตามที่เสนอไว้ เช่น \*นี่เป็นจดหมายจากน้องไม่ถึงพี่ จะเห็นว่าผู้ใช้ภาษาไม่ยอมรับประโยคดังกล่าว

อนึ่ง การพิจารณาความหมายของคำกริยาตามที่ Udom Warotamasikkhadit (1988) กล่าวไว้อาจอธิบายในอีกแนวทางหนึ่งได้ เช่น ในประโยคที่ว่า เขาจากบ้านมา และ เขามาจากบ้าน Udom Warotamasikkhadit (1988) อธิบายว่าความหมายของคำว่า “จาก” ในทั้งสองประโยคไม่แตกต่างกัน<sup>๙</sup> อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโดยละเอียด จะพบว่าคำว่า “จาก” ในประโยคแรกมีความหมายแฝงเกี่ยวกับการพรากจากหรือการแยกออกจากกันของสิ่งที่พัวพันกันอย่างใกล้ชิด<sup>๑๐</sup> ขณะที่ประโยคที่สองไม่มีความหมายแฝงดังกล่าว

<sup>๙</sup> ในบทความชื่อ จาก ตาม ถึง ไม่ใช่บุรพบท อุดม วโรตมสิคคหิตต์ (๒๕๔๐) ยกตัวอย่างและอธิบายคำว่า “จาก” ไว้ในทำนองเดียวกัน

<sup>๑๐</sup> ผู้เขียนพิจารณาจากความหมายของคำว่า **พราก** ๑ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖)

กล่าวคือคำว่า “จาก” ในประโยคที่สองมีความหมายเป็นกลางมากกว่า เนื่องจากหมายถึงออกไป<sup>๙</sup> ดังนั้นจึงไม่ควรสรุปว่าคำทั้งสองเป็นคำเดียวกันหรือ คำชนิดเดียวกันด้วยเกณฑ์ความหมายเพียงอย่างเดียว (ดู Udom Warotamasikkkhadit, 1988) แต่ควรทดสอบด้วยเกณฑ์อื่นด้วย เช่น เกณฑ์การเติม “ไม่”

จะเห็นว่าการพิจารณาข้อสรุปของ Udom Warotamasikkkhadit (1988) ที่ว่าไม่มีคำบุพบทใช้ในภาษาไทย เนื่องจากคำเหล่านั้นส่วนหนึ่งเป็นคำกริยา ทำให้พบว่าสามารถอธิบายเพิ่มเติมในอีกแนวทางหนึ่งได้ เนื่องจากตัวอย่างที่ Udom Warotamasikkkhadit (1988) เสนอไว้ไม่สอดคล้องกับคำอธิบาย อีกทั้งการทดสอบชนิดของคำในประโยคหนึ่งแล้วสรุปโดยรวมว่าคำดังกล่าวต้องเป็นคำชนิดเดิมเสมอไม่ว่าจะปรากฏในประโยคใด ก็เป็นข้อสรุปที่น่าสงสัย เกิดจากการวิเคราะห์ชนิดของคำควรเกิดขึ้นเมื่อปรากฏในบริบทแล้ว

(๒) คำกริยาบอกสภาพ (stative verb) ที่เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นคำบุพบท Udom Warotamasikkkhadit (1988) อธิบายว่าคำบางคำที่จัดเป็นคำบุพบทมาแต่เดิม ที่จริงแล้วเป็นคำกริยาบอกสภาพ ยกตัวอย่างเช่น คำว่า ไกล และ ใกล้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (Udom Warotamasikkkhadit, 1988)

บ้านเขาอยู่ไกล

บ้านเขาอยู่ไม่ไกล

บ้านเราอยู่ใกล้กัน

บ้านเราอยู่ไม่ใกล้กัน

จะเห็นว่า “ไกล” และ “ใกล้” เป็นคำกริยา เนื่องจากสามารถทำให้อยู่ในรูปปฏิเสธด้วยการเติม “ไม่” ข้างหน้า

อย่างไรก็ดี คำว่า “ไกล” และ “ใกล้” ในโครงสร้างประโยคข้างต้นไม่ได้นำหน้าคำนาม คำสรรพนาม หรือคำกริยาสมาวมาลา ดังนั้นหากคำว่า “ไกล” และ “ใกล้” จะไม่ใช่คำบุพบทก็เป็นเรื่องธรรมดา เนื่องจากตำแหน่งของคำไม่สอดคล้องกับคำจำกัดความของคำบุพบทดังกล่าวมาก่อนหน้านี้ จึงถือว่าตัวอย่างข้างต้นไม่ควรแก่กรณีที่จะนำมาอธิบายเรื่องคำบุพบท

<sup>๙</sup> ผู้เขียนพิจารณาจากความหมายของคำว่า จาก ๒ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประโยคบางประโยค เช่น *ดาวทางเฉียดใกล้โลก* จะเห็นว่าเมื่อเติมคำว่า “ไม่” ข้างหน้าคำว่า “ใกล้” ประโยคที่ได้ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ภาษา ดังนี้ *\*ดาวทางเฉียดไม่ใกล้โลก* เนื่องจากความหมายของคำว่า “เฉียด” คือ ผ่านไปในระยะกระชั้นชิด (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖)

สรุปได้ว่าข้อสรุปเรื่องคำกริยาบอกสภาพที่เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นคำบุพบท (Udom Warotamasikkhadit, 1988) สามารถอธิบายในแนวทางได้ เนื่องจาก (๑) ตัวอย่างที่ยกมาไม่ควรแก่กรณีที่จะนำมาวิเคราะห์เรื่องคำบุพบท และ (๒) มีข้อสังเกตเรื่องคำที่เสนอไว้ (Udom Warotamasikkhadit, 1988) เมื่อคำดังกล่าวไปปรากฏในประโยคบางประโยค

(๓) **คำนามที่เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นคำบุพบท** Udom Warotamasikkhadit (1988) อธิบายว่าคำในภาษาไทยที่ขยายด้วยคำบ่งชี้ (determiner) เช่น นี้ นั้น โนน ควรจัดเป็นคำนาม ดังนั้นคำว่า **ของ แห่ง ที่ ใน นอก บน หน้า หลัง กลาง ข้าง เหนือ ใต้ ริม เมื่อ ตั้งแต่** ควรจำแนกว่าเป็นคำนาม เนื่องจากขยายได้ด้วยคำบ่งชี้ (ได้แก่ นี้ นั้น โนน) ได้ เช่น *ของนี้* *แห่งนี้* (Starosta, 1988, 2000; Saranya Savetamalaya, 1989; Kitima Indrambarya, 1994)

ผู้เขียนมีความเห็นว่าการวิเคราะห์ชนิดของคำข้างต้น (Udom Warotamasikkhadit, 1988) มีประเด็นให้อธิบายเพิ่มเติมได้ กล่าวคือ แม้เกณฑ์คำบ่งชี้ดังกล่าวสามารถใช้จำแนกคำนามได้ เช่น *เพื่อนของฉันคนนี้เป็นคนดี* จะเห็นว่าคำบ่งชี้ “นี้” สามารถขยายคำว่า “คน” ซึ่งจัดเป็นคำลักษณนามอันถือว่าเป็นคำนามชนิดย่อยชนิดหนึ่ง คำบ่งชี้จึงช่วยวิเคราะห์คำนามได้ อย่างไรก็ตามก็ตีคำบ่งชี้ดังกล่าวสามารถขยายคำที่อ้างว่าเป็นคำนามดังข้างต้น (เช่น *ของ แห่ง*) (Udom Warotamasikkhadit, 1988) ได้บางกรณีเท่านั้น เช่น *บ้านแห่งนี้*เป็นของเธอ แต่บางกรณี เช่น ในประโยคตัวอย่าง (Udom Warotamasikkhadit, 1988) ที่ว่า *เสื้อของคุณสวย* ไม่สามารถใส่คำบ่งชี้เข้าไปขยายคำว่า “ของ” ได้ ดังจะเห็นว่าประโยคที่ว่า *\*เสื้อของนี้คุณสวย* ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ภาษา จึงสรุปได้ว่ามีตัวอย่างค้าน (counter example) ของข้อสรุปข้างต้น (Udom Warotamasikkhadit, 1988)

นอกจากนี้ Udom Warotamasikkhadit (1988) ยังไม่ได้ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์คำบ่งชี้เพื่อยืนยันข้อสรุปที่ว่าคำที่อ้างถึง (เช่น ของ แห่ง) จัดเป็นคำนาม ไม่ใช่คำบุพบท ทำให้สามารถตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อสรุปของ Udom Warotamasikkhadit (1988) ได้<sup>๑๐</sup>

เป็นไปได้ว่าเหตุที่ Udom Warotamasikkhadit (1988) มีความเห็นว่าคำนามบางคำเข้าใจคลาดเคลื่อนกันว่าเป็นคำบุพบท อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเรื่องคำนามบอกสถานที่ในภาษาญี่ปุ่น ดังที่อุดม วโรตม์สิกขดิตต์ (อ้างถึงใน นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๔) ได้อธิบายไว้ว่าภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำบุพบทใช้ แต่ใช้คำนาม (บอกสถานที่) ที่บ่งชี้ด้วยคำเสริมแสดงสถานที่เพื่อบอกสถานที่ เช่น ในประโยคภาษาญี่ปุ่นที่ว่า **hon wa tsukue no ue ni arimasu**<sup>๑๑</sup> อุดม วโรตม์สิกขดิตต์ (อ้างถึงใน นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๔) ได้อธิบายไว้ดังนี้

| hon     | wa                           | tsukue | no                         | ue | ni                         | arimasu |
|---------|------------------------------|--------|----------------------------|----|----------------------------|---------|
| หนังสือ | คำเสริม<br>แสดงหัว<br>เรื่อง | โต๊ะ   | คำเสริม<br>แสดง<br>เจ้าของ | บน | คำเสริม<br>แสดง<br>สถานที่ | อยู่    |

<sup>๑๐</sup> เมื่อพยายามนึกถึงประโยคอื่นที่มีคำว่า “นี้” “นั่น” และ “โน้น” ปรากฏร่วมกับคำที่ Udom Warotamasikkhadit (1988) อ้างว่าเป็นคำนาม อาจได้ประโยคตัวอย่างดังนี้

ปากกาอยู่บนโน้น

หนังสืออยู่ในนี้

จะเห็นว่า คำว่า “โน้น” และ “นี้” ข้างต้น ไม่ได้ทำหน้าที่ขยายคำว่า “บน” หรือ “ใน” แต่คำว่า “โน้น” และ “นี้” ในประโยคตัวอย่างทั้งสองเป็นคำแทนคำนามที่เรียกว่า คำสรรพนาม เนื่องจากคำดังกล่าว ทำหน้าที่แทนสิ่งหรือสถานที่ซึ่งผู้กล่าวประโยคละไว้ในฐานที่เข้าใจ การวิเคราะห์นี้ทำให้สรุปได้ว่า จากประโยคตัวอย่าง ไม่สามารถตัดสินได้ว่า คำว่า “บน” หรือ “ใน” เป็นคำนาม เนื่องจากคำว่า “โน้น” และ “นี้” ที่ปรากฏร่วมอยู่ด้วยไม่ได้ทำหน้าที่ขยายคำดังกล่าว อีกทั้งไม่จัดว่าเป็นคำบ่งชี้อีกด้วย

<sup>๑๑</sup> เขียนเป็นอักษรคันจิและอักษรฮิระงานะว่า 本(ほん)は机(つくえ)の上(うえ)にあります

จากประโยคตัวอย่าง แปลตามตัวอักษรได้ว่า “หนังสืออยู่(ที่)บน(ของ)โต๊ะ” แสดงว่า ue (上) หรือคำว่า “บน” ในภาษาญี่ปุ่นเป็นคำนาม ไม่ใช่คำบุพบท เนื่องจากมีคำเสริมกำกับอยู่ข้างท้าย<sup>๑๒</sup> จึงเป็นไปได้ว่า “บน” ในภาษาไทยไม่ใช่คำบุพบท อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปดังกล่าว (อุดม วโรตม์สิขขิตต์, อ้างถึงใน นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๔) มีทั้งข้อสนับสนุนและข้อสังเกต ดังนี้

ประการแรก ผู้เขียนมีความเห็นสอดคล้องกับอุดม วโรตม์สิขขิตต์ (อ้างถึงใน นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๔) ที่ว่าคำว่า “ue” เป็นคำนาม เนื่องจากมีการใช้คำเสริมร่วมด้วยเหมือนคำนามอื่นๆ ในภาษาญี่ปุ่น แต่การแปลคำว่า “ue” ว่า “บน” (อุดม วโรตม์สิขขิตต์, อ้างถึงใน นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๔) อาจพยายามทำให้สอดคล้องกับข้อสรุป เนื่องจากทำให้เห็นว่า “บน” เป็นคำนาม ไม่ใช่คำบุพบท ทั้งที่จริงแล้ว อาจแปล “ue” ว่า “ข้างบน” ก็ได้ และความหมายของประโยคที่แปลจากภาษาญี่ปุ่นยังคงคำเดิม คือ “หนังสืออยู่(ที่)ข้างบน(ของ)โต๊ะ”

ประการต่อมา การใช้คำว่า “บน” ในภาษาไทยไม่เหมือนกับการใช้คำว่า “ue” ในภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือ คำนามในภาษาญี่ปุ่นมีคำเสริมบ่งชี้เสมอ ทำให้ทราบว่าเป็นคำชนิดใด แต่ในภาษาไทยไม่มีคำเสริมดังกล่าว ดังนั้นข้อสรุปที่ว่า “บน” ในภาษาไทยควรเป็นคำนามด้วย การเทียบเคียงกับประโยคภาษาญี่ปุ่นจึงทำให้ตั้งข้อสังเกตได้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเรื่องแบบลักษณ์ภาษาระหว่างภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทยร่วมด้วย อุดม วโรตม์สิขขิตต์ (อ้างถึงใน นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๔) ไม่ได้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าการใช้ประโยคภาษาญี่ปุ่นเป็นแนวเทียบเรื่องชนิดของคำให้แก่ประโยคภาษาไทยเป็นเรื่องที่ควรแก่กรณีเพียงใด และทำได้หรือไม่

แม้แนวคิดที่ว่าคำบุพบทบางคำควรจัดเป็นคำนามเนื่องจากมีคุณสมบัติเหมือนคำนามในแง่ที่ว่าสามารถขยายได้ด้วยคำบ่งชี้ (เช่น นั้น นั่น) (Udom Warotamasikkhadit, 1988) จะได้อภิปรายไปข้างต้น แต่ยังมีอีกประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวเนื่องกันและควรกล่าวถึง คือ นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่จัดคำบุพบทบางคำเป็นคำนาม

<sup>๑๒</sup> ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า ด้วยเหตุนี้อุดม วโรตม์สิขขิตต์ (อ้างถึงใน นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๔) จึงเห็นว่า ภาษาไทยไม่มีคำบุพบทเหมือนกับภาษาญี่ปุ่นที่ไม่มีคำชนิดดังกล่าว

ได้เรียกคำนามกลุ่มดังกล่าวว่าคำนามบอกสัมพันธ์ (relator/relational noun) (Starosta, 1988, 2000; Saranya Savetamalaya, 1989; Kitima Indrambarya, 1994)

ปูจาคือคำนามกลุ่มดังกล่าวมีคุณสมบัติที่น่าเชื่อถือเป็นคำนามมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะเมื่อไม่นำเกณฑ์คำบ่งชี้มาพิจารณาาร่วมด้วย ประเด็นดังกล่าวสำคัญมาก เนื่องจากเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนว่ามีคำนามบางคำที่เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นคำบุพท เพราะหาไม่แล้ว ข้อสรุปที่ว่าคำบุพทบางคำที่จริงแล้วเป็นคำนามจะยังคงมีข้อค้านได้ ลำดับต่อไปจะอภิปรายเรื่องคำนามบอกสัมพันธ์ ดังนี้

คำนามบอกสัมพันธ์จัดเป็นคำบอกสถานที่ (location word) ซึ่งใช้คู่ชานานกับคำนามที่บ่งชี้อิทธิณการก (locative-marked noun) (Blake, 2001)

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๕๓) อธิบายว่าความกำกวม (equivocality) ในการจำแนกคำนามบอกสัมพันธ์และคำบุพทเกิดจากการแบ่งแยกทางวากยสัมพันธ์ (syntactic differentiation) ของคำบุพทออกจากคำนามด้วยเกณฑ์การปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้และเกณฑ์การเป็นประธานหรือกรรมของคำกริยายังไม่เพียงพอ เนื่องจากคำนามบอกสัมพันธ์และคำบุพทมักพ้องเสียงกัน และปรากฏในสภาพแวดล้อมทางวากยสัมพันธ์ (syntactic environment) ที่เหมือนกัน คือ คำทั้งสองชนิดตามด้วยคำนามได้<sup>๑๓</sup> เช่น หน้าบ้าน จะแปลว่า the front of the house หรือ in front of the house ก็ได้ ด้วยเหตุนี้ “หน้าบ้าน” ควรจัดเป็นนามวลี (เพราะมีคำนามบอกสัมพันธ์เป็นคำสำคัญ) หรือบุพทวลี (เพราะมีคำบุพทเป็นคำสำคัญ) จึงเป็นเรื่องคลุมเครือ

อย่างไรก็ดีอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๕๓) เสนอว่าตามปกติ นามวลี (NP) และบุพทวลี (PP) มีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์แตกต่างกัน ดังนั้นหากสงสัยว่าคำหลัก (head) ของวลีเป็นคำชนิดใด จะต้องหาเกณฑ์มาทดสอบโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์

<sup>๑๓</sup> คำบุพทตามด้วยคำนามได้ ยกตัวอย่างเช่น เขามาที่หน้าวัด คำบุพท “ที่” ตามด้วยนามวลี “หน้าวัด” ส่วนคำนามตามคำนามได้ ยกตัวอย่างเช่น หนังสือครูอยู่ไหน คำนาม “หนังสือ” ตามด้วยคำนาม “ครู”

ในกรณีของนามวลีและบุพบทวลี สามารถใช้โครงสร้างที่บ่งชี้การแสดงความเป็นเจ้าของ (marked possessive structure) เพื่อทดสอบว่าเป็นนามวลีหรือบุพบทวลีในแต่ละบริบทได้ โครงสร้างดังกล่าวในภาษาไทยคือ การใช้คำว่า “ของ” ข้างหน้าเจ้าของ (possessor) เช่น หนังสือของครู คำว่า “หนังสือ” เป็นคำนามที่สามารถครอบครอง (possess) ได้ ดังปรากฏโครงสร้างที่บ่งชี้การแสดงความเป็นเจ้าของ

ดังนั้นจึงสามารถทดสอบคำว่า “หน้า” ในวลี “หน้าบ้าน” ว่าเป็นคำนาม (บอกสัมพันธ์) หรือคำบุพบทได้ด้วยการเติมคำว่า “ของ” เข้าไปในโครงสร้างของวลีเพื่อสร้างโครงสร้างที่บ่งชี้การแสดงความเป็นเจ้าของในบริบทต่างๆ เช่น

เขามาที่หน้าของบ้าน

\*เขามาหน้าของบ้าน

จะเห็นว่าประโยคข้างบนเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ภาษา ในขณะที่ประโยคข้างล่างไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ภาษา กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “หน้า” ในประโยคข้างบนเป็นคำนามจึงสามารถจัดอยู่ในโครงสร้างที่บ่งชี้การแสดงความเป็นเจ้าของได้ ในขณะที่ “หน้า” ในประโยคข้างล่างเป็นคำบุพบทจึงไม่สามารถจัดในโครงสร้างดังกล่าวได้

เมื่อนำแนวทางทดสอบนามวลีและบุพบทวลีของ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๕๓) ข้างต้น มาทดสอบประโยคตัวอย่าง (Udom Warotamasikhhadit, 1988) ที่ใช้สรุปว่า คำบุพบทบางคำเป็นคำนามบอกสัมพันธ์ จะได้ดังนี้

\*เพื่อนผมรออยู่หน้าของร้าน

จะเห็นว่าผู้ใช้ภาษาไม่ยอมรับประโยคข้างต้น ดังนั้นคำอธิบายที่ว่า “หน้า” ในประโยคเป็นคำนามหลักบอกสัมพันธ์ (relator head noun) ในนามวลี “หน้าร้าน” (Udom Warotamasikhhadit, 1988) จึงอาจอภิปรายเป็นอย่างอื่นได้ สรุปได้ว่า การใช้เกณฑ์คำบ่งชี้และคำอธิบายเรื่องคำนามบอกสัมพันธ์ (Udom Warotamasikhhadit, 1988) อาจไม่ควรแก่กรณีที่จะสรุปว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย

(๔) คำสันธานที่เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นคำบุพบท Udom Warotamasikhhadit (1988) กล่าวว่าคำบางคำ เช่น เพื่อ แต่ สำหรับ กับ ซึ่งเรียกว่าเป็นคำบุพบทในตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๘) ควรจัดเป็นคำ



สันธานเพราะทำหน้าที่เชื่อมประโยค<sup>๑๔</sup> ยกตัวอย่างเช่น *ผมทำงานหนักเพื่อลูกผมจะอยู่อย่างสบาย*

อย่างไรก็ดีประโยคตัวอย่างอีกประโยคหนึ่งคือ *ผมทำงานหนักเพื่อลูก* Udom Warotamasikkhadit (1988) ก็ยังคงจัดให้คำว่า “เพื่อ” เป็นคำสันธานอยู่ เนื่องจากวิเคราะห์ว่าประโยคดังกล่าวมาจากประโยคก่อนหน้า

คำอธิบายชนิดของคำว่า “เพื่อ” ข้างต้น (Udom Warotamasikkhadit, 1988) มีข้อสังเกตอย่างน้อย ๒ ประการ

ประการแรก หากยึดถือว่าคำสันธานคือคำที่ทำหน้าที่เชื่อมประโยค คำว่า “เพื่อ” ในประโยค *ผมทำงานหนักเพื่อลูก* ไม่ควรสรุปว่าเป็นคำสันธาน เนื่องจาก “เพื่อ” ไม่ได้แสดงการเชื่อมประโยคอย่างชัดเจน<sup>๑๕</sup>

ประการต่อมา Udom Warotamasikkhadit (1988) อธิบายว่าประโยค *ผมทำงานหนักเพื่อลูก* มาจากประโยค *ผมทำงานหนักเพื่อลูกผมจะอยู่อย่างสบาย* ซึ่งทำให้เห็นได้ชัดว่า คำว่า “เพื่อ” เป็นคำเชื่อมประโยค คำว่า “เพื่อ” ในประโยคทั้งสองจึงควรเป็นคำชนิดเดียวกันคือคำสันธาน คำอธิบายดังกล่าวใช้แนวคิดเรื่องโครงสร้างลึกและกฎปริวรรตเพื่อตัดบางส่วนของประโยคออก อย่างไรก็ตามที่ตามมาคือ (๑) ความหมายของประโยคทั้งสองเหมือนกันจริงหรือไม่ กล่าวคือ *ผมทำงานหนักเพื่อลูก* มีความหมายตรงกับ *ผมทำงานหนักเพื่อลูกผมจะอยู่อย่างสบาย* จริงหรือไม่ และ (๒) กฎปริวรรตทรงพลังมากเกินไปหรือไม่ เพราะทำให้เข้าใจได้ว่า สามารถตัดส่วนของประโยคออกได้โดยไม่ต้องคำนึงเรื่องความหมาย

คำถามข้างต้นยังเกิดกับประโยคตัวอย่างอื่น (Udom Warotamasikkhadit, 1988) ในเรื่องเดียวกันอีก เช่น ประโยค *เขาชอบแต่เที่ยว* ซึ่ง Udom Warotamasikkhadit (1988) อธิบายว่าคำว่า “แต่” เป็นคำสันธาน เนื่องจากประโยคข้างต้นมาจากประโยคที่ว่า *เขาไม่ชอบทำงานแต่เขาชอบเที่ยว* (ซึ่ง “แต่” ทำหน้าที่คำสันธานที่เชื่อม

<sup>๑๔</sup> แสดงว่า Udom Warotamasikkhadit (1988) เชื่อว่า คำที่ทำหน้าที่เชื่อมประโยคควรจัดเป็นคำสันธาน

<sup>๑๕</sup> ในตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๘) คำบางคำเป็นได้ทั้งคำสันธานและคำบุพบท โดยจะถือว่าเป็นคำสันธานก็ต่อเมื่อทำหน้าที่เชื่อมประโยค

ประโยค) เห็นได้ชัดว่าประโยคทั้งสองไม่ได้มีความหมายเหมือนกันตามคำอธิบายก่อนหน้า (Udom Warotamasikkhadit, 1988) กล่าวคือ ประโยค เขาชอบแต่เที่ยว ไม่มีความหมายในส่วนที่บอกว่า ประธานของประโยคไม่ชอบทำอะไร เพียงแต่กล่าวถึงสิ่งที่ประธานชอบทำเท่านั้น ทั้งนี้ให้นึกถึงประโยคอื่นในลักษณะเดียวกัน เช่น เขาชอบแต่กิน ก็ไม่ได้มีความหมายตรงกับประโยคที่ว่า เขาไม่ชอบทำงานแต่เขาชอบกิน

กล่าวได้ว่าข้อสรุปเกี่ยวกับคำสันธานที่เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นคำบุพบท (Udom Warotamasikkhadit, 1988) ยังมีข้อให้อภิปรายได้ เนื่องจากตัวอย่าง (Udom Warotamasikkhadit, 1988) ยังไม่ควรแก่กรณีที่จะสนับสนุนข้อสรุปดังกล่าว

(๕) การกลายของคำ (derivation of words) ในโครงสร้างลึกเป็นคำใหม่ (new words) กล่าวคือ คำที่เข้าใจกันว่าเป็นคำบุพบท ที่จริงแล้วเป็นคำใหม่ที่มาจากคำในโครงสร้างลึก

Udom Warotamasikkhadit (1988) อธิบายคำว่า ด้วย และ แก่ ที่จัดว่าเป็นคำบุพบทตามตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๘) ว่าคำทั้งสองคำมาจากคำกริยา “ใช้” และ “ให้” เช่น ในประโยคที่ว่า เขากินข้าวด้วยช้อน และ เขาใช้ช้อนกินข้าว อธิบายได้ว่า คำว่า “ด้วย” ในประโยคแรกมาจากคำว่า “ใช้” ในประโยคถัดมา โดยคำว่า “ด้วย” ใช้บอกรณการก (instrumental case) (Udom Warotamasikkhadit, 1988)

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายข้างต้นว่าแม้คำว่า “ด้วย” และ “แก่” จะปริวรรตมาจากคำกริยา “ใช้” และ “ให้” (ตามลำดับ) จริงตามที่ Udom Warotamasikkhadit (1988) อธิบายไว้ แต่ก็ไม่ได้สนับสนุนให้เชื่อได้ว่าคำว่า “ด้วย” และ “แก่” เป็นคำกริยาเหมือนอย่างคำว่า “ใช้” และ “ให้” (ตามลำดับ) นอกจากนั้นในปัจจุบันกลุ่มนักไวยากรณ์เพิ่มพูน (generative grammarian) ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดการปริวรรตอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดตามที่ Udom Warotamasikkhadit (1988) อ้างอิงแล้ว

สรุปได้ว่าแนวคิดและคำอธิบายเกี่ยวกับคำบุพบทของ Udom Warotamasikkhadit (1988) มีข้อน่าสังเกตหลายประการ โดยเฉพาะข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อสรุปที่ว่าคำบุพบทในภาษาไทยน่าจะเกิดจากแนวคิดตามไวยากรณ์ภาษา

อังกฤษ เนื่องจากการกล่าวถึงคำบุพบทเกิดขึ้นครั้งแรกในตำราหลักภาษาไทยของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๘) ซึ่งได้รับอิทธิพลด้านแนวคิดจากไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และศัพทวิทยาเกี่ยวกับไวยากรณ์ไทยก็ไม่เคยมีคำว่า “บุพบท” มาก่อนหน้านั้น (Udom Warotamasikkhadit, 1988)

เหตุผลที่สามารถตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อสรุปดังกล่าว คือ ตำราแบบเรียนภาษาไทยหรือตำราทางภาษาไทยที่มีมาแต่เดิมไม่เน้นจำแนกหมวดคำหรือชนิดของคำ ดังนั้นคำชนิดอื่นก็ไม่มีกรกล่าวถึงก่อนสมัยไวยากรณ์ไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๘) เช่นกัน ทว่าก็ไม่ได้ทำให้สรุปกันว่าไม่มีคำชนิดต่างๆ เช่น คำนาม คำกริยา ในภาษาไทย ดังนั้นแม้ไม่มีการกล่าวถึงคำบุพบทในตำราทางภาษาไทยมาแต่เดิม ก็ไม่อาจสรุปว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย

อย่างไรก็ดีแนวคิดที่ว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทยยังไม่ควรละทิ้งไป เนื่องจากผู้เขียนมีความเห็นว่ามีคำบุพบทบางคำที่มีได้มีลักษณะของคำบุพบทอย่างครบถ้วน อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์ซ้ำ จะพบว่าคำหลายคำที่เข้าใจว่าเป็นคำบุพบท ที่จริงแล้วควรจัดเป็นคำชนิดอื่น (Starosta, 1988, 2000; Saranya Savetamalaya, 1989; Kitima Indrambarya, 1994)

คำอธิบายที่มีเหตุผลมากที่สุดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและไม่มากจนเกินขอบเขตที่จะยอมรับความมีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทยก็คือ คำบุพบท (บางคำหรือทั้งหมด) อาจกลายมาจากคำชนิดอื่นผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (จรัสดาว อินทรทัศน์, ๒๕๓๙; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๕๓) คำบุพบทกลุ่มที่กล่าวถึงสามารถจำแนกเป็น ๒ ชนิด ตามคำหลักที่เป็นต้นทางของกระบวนการกลายเป็นคำบุพบท ได้แก่ (๑) คำบุพบทในกลุ่ม verb-based adposition<sup>๑๖</sup> ซึ่งหมายถึงคำบุพบทที่กลายมาจากคำกริยา และ (๒) คำบุพบทในกลุ่ม noun-based adposition ซึ่งหมายถึงคำบุพบทที่กลายมาจากคำนาม (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๕๓)

<sup>๑๖</sup> adposition เป็นคำเรียกรวมของคำบุพบท (preposition) และคำปรบท (postposition)

คำอธิบายดังกล่าวข้างต้นช่วยให้เข้าใจข้อสรุปเกี่ยวกับความไม่มีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทยของ Udom Warotamasikkkhadit (1988) เพิ่มมากขึ้นว่าข้อสรุปต่างๆ (Udom Warotamasikkkhadit, 1988) อาจเกิดจากการไม่ได้พิจารณาแนวคิดเรื่องกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ จึงทำให้ข้อสรุปมีลักษณะผิดกาลละ (anachronic) กล่าวคือ Udom Warotamasikkkhadit (1988) อธิบายว่าภาษาไทยไม่มีคำบุพบท (มาแต่เดิม) แต่เลือกใช้ตัวอย่างในภาษาไทยปัจจุบันมาพิสูจน์ ทำให้มีตัวอย่างคำจำนวนหนึ่งเกิดขึ้น ดังนั้นหากใช้ตัวอย่างในภาษาไทยโบราณมาพิสูจน์ อาจทำให้ข้อสรุปสามารถอธิบายปรากฏการณ์ในภาษาไทยได้ชัดเจนขึ้น

สรุปได้ว่าหากกล่าวว่าภาษาไทยไม่มีคำบุพบท คงเป็นเรื่องที่ควรอภิปรายกันต่อไป เนื่องจากยังมีตัวอย่างในภาษาไทยปัจจุบันจำนวนหนึ่งที่สนับสนุนว่ามีคำชนิดดังกล่าวในภาษาไทย แต่หากจะกล่าวว่าครั้งหนึ่งภาษาไทยอาจไม่มีคำบุพบทใช้ก็นับเป็นคำกล่าวที่น่าสนใจและท้าทายให้ศึกษาเพิ่มเติมกันมากขึ้น นอกจากนี้ อาจใช้แนวคิดเรื่องคำบุพบทของ Udom Warotamasikkkhadit (1988) และแนวคิดเรื่องกระบวนการที่คำชนิดอื่นกลายมาเป็นคำบุพบท (จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๙; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๕๓) เป็นแนวทางในการศึกษาต่อไปได้อีกด้วย

กล่าวได้ว่าการศึกษาความมีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทยโดยคำนึงถึงกาลละยังเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปอีกมาก ดังที่นิตยา กาญจนะวรรณ (๒๕๔๔) กล่าวถึงคำบุพบทไว้ว่า “เรื่องนี้ยังเปิดกว้างให้เถียงกันได้”

## ๒.๒ วรรณกรรมที่เสนอแนวคิดว่ามีคำบุพบทในภาษาไทย

ก่อนกล่าวถึงวรรณกรรมเกี่ยวกับคำบุพบทในส่วนนี้ ขออธิบายว่าการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคำบุพบทจำนวนหนึ่งทำให้พบว่าวรรณกรรมเกี่ยวกับคำบุพบทมักเสนอว่าภาษาไทยมีคำบุพบทใช้ (อุปกิตศิลปสาร, พระยา, ๒๕๔๔; สุมาลี วีระวงศ์, ๒๕๔๗; วิจิตรน ภาณุพงศ์, ๒๕๓๒; จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๙; กำชัย ทองหล่อ, ๒๕๕๐; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๕๓) ทว่าวรรณกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งอธิบายว่าทราบได้อย่างไรว่ามีคำบุพบทในภาษาไทย แต่มักอธิบายว่าลักษณะสำคัญของคำบุพบทในภาษาไทยคืออะไร และสามารถจำแนกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นในภาษาไทยได้อย่างไร

อย่างไรก็ดีการนำเสนอลักษณะของคำบุพบทและวิธีจำแนกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นก็ทำให้เข้าใจได้ว่าวรรณกรรมที่กล่าวถึงข้างต้นมีแนวคิดพื้นฐานคือมีคำบุพบทในภาษาไทย ตลอดจนสามารถศึกษาและอธิบายคำชนิดดังกล่าวได้ ผู้เขียนจึงจัดให้วรรณกรรมที่มุ่งอธิบายลักษณะของคำบุพบทและการจำแนกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นเป็นวรรณกรรมที่เสนอแนวคิดว่ามีคำบุพบทในภาษาไทย

การศึกษาวรรณกรรมข้างต้นทำให้พบว่าสามารถแบ่งวรรณกรรมที่อธิบายการจำแนกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นตามลักษณะการจำแนกได้ ๓ ประเภท ได้แก่

- (๑) วรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องตำแหน่ง
  - (๒) วรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องหน้าที่
  - (๓) วรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องความหมาย
- ในการนำเสนอวรรณกรรมทั้งสามประเภท ขอกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของคำบุพบทที่อยู่ในวรรณกรรมแต่ละประเภทไปพร้อมกัน

#### **๒.๒.๑ วรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องตำแหน่ง**

การศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องตำแหน่ง ทำให้พบว่ามีการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องตำแหน่งมีวิธีการหลัก ๒ วิธีคือ การพิจารณาตำแหน่งของคำบุพบทในกรอบประโยคทดสอบ และการพิจารณาตำแหน่งของคำบุพบทในตำแหน่งนำหน้านามวลี

วรรณกรรมที่เสนอแนวคิดการพิจารณาตำแหน่งของคำบุพบทในกรอบประโยคทดสอบคือ หนังสือชื่อ *โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์ไทย* วิจิตรนัฏพันธุ์ ภาณุพงศ์ (๒๕๓๒, น.๗๕-๗๖) กล่าวถึงตำแหน่งของคำบุพบทในกรอบประโยคทดสอบไว้ดังนี้

คำบุพบทอาจจะปรากฏข้างหน้าคำนาม หรืออาจจะปรากฏอยู่ระหว่างคำกริยากับคำนามก็ได้ คืออาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ ๕ ตำแหน่ง คือ

|          |               |           |       |       |
|----------|---------------|-----------|-------|-------|
| (๑๒) นาม | ช่วยหน้ากริยา | กริยากรรม | _____ | นาม   |
| เรือ     | กำลัง         | แล่น      | ได้   | สะพาน |
| เด็ก     | เพิ่ง         | ขึ้น      | จาก   | น้ำ   |

จะเห็นว่าตำแหน่งของคำบุพบทในกรอบประโยคทดสอบที่ ๑๒ ตามที่วิจินต์ ภาณุพงศ์ (๒๕๓๒) แสดงไว้ คือ ตำแหน่งระหว่างคำกริยากรรมกับคำนาม อย่างไรก็ตาม วิจินต์ ภาณุพงศ์ (๒๕๓๒) ไม่ได้อธิบายว่าคำบุพบททำหน้าที่ใดในประโยค และนอกจากคำว่า “ได้” และ “จาก” ที่เป็นคำบุพบทตามการทดสอบด้วยกรอบประโยค วิจินต์ ภาณุพงศ์ (๒๕๓๒) ได้ให้ตัวอย่างคำบุพบทอื่นด้วย เช่น **บน ข้าง นอก ใน เหนือ กลาง กว้าง ตาม ตรง แถว ตลอด ทาง กับ แต่ ตั้งแต่ หลัง หน้า กลาง ที่**

สรุปได้ว่ากรอบประโยคทดสอบของวิจินต์ ภาณุพงศ์ (๒๕๓๒) สามารถวิเคราะห์หมวดคำบุพบทในประโยคได้

ส่วนวรรณกรรมที่นำเสนอเกณฑ์จำแนกคำบุพบทโดยพิจารณาคำชนิดดังกล่าว ในตำแหน่งนำหน้านามวลีคือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรีฉบับที่เรื่อง *กระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย* (จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๗) ซึ่งอธิบายว่า ในการจำแนกหมวดคำบุพบท สามารถพิจารณาด้วยเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ คือ **เกณฑ์ความสัมพันธ์ของคำชนิดดังกล่าวกับนามวลี**

เกณฑ์ความสัมพันธ์ของคำกับนามวลีสามารถจำแนกคำได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ คำที่สามารถนำหน้านามวลี และคำที่ไม่สามารถนำหน้านามวลี ทั้งนี้คำบุพบทจัดอยู่ในกลุ่มของคำที่สามารถนำหน้านามวลี เช่น *ผู้โดยสารจะต้องผ่านตัวแทนจำหน่าย* (จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๗, น.๕๑) อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ดังกล่าวยังไม่อาจแยกคำบุพบทออกจากคำหมวดอื่นที่ไม่ใช่คำบุพบทได้ เนื่องจากคำที่สามารถนำหน้านามวลีมีหลายชนิด เช่น คำสรรกรมกริยา (จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๗, น.๔๙) ดังประโยคตัวอย่างที่ว่า *กระเช้าผ่านทะเลสาบ* (จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๗, น.๕๑) ดังนั้นจึงต้องใช้การทดสอบทางวากยสัมพันธ์เพิ่มเติมเพื่อจำแนกคำบุพบทออกจากคำหมวดอื่น การทดสอบดังกล่าวคือการแยกนามวลีออกจากหน่วยองค์ประกอบ

ก่อนกล่าวถึงการแยกนามวลีออกจากหน่วยองค์ประกอบ ผู้เขียนขออธิบายว่า ที่จริงแล้ว การทดสอบดังกล่าวไม่ใช่การวิเคราะห์คำบุพบทที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา

ตำแหน่งของคำโดยตรง แต่เป็นการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ที่อาศัยความรู้เรื่อง ส่วนประกอบ (constituent) มาจำแนกคำบุพบทเท่านั้น การแยกนามวลีออกจาก หน่วยองค์ประกอบจึงเป็นเพียงขั้นตอนสุดท้ายต่อจากการพิจารณาตำแหน่งของ คำบุพบท และทำให้แยกคำบุพบทออกจากคำหมวดอื่นในกลุ่มของคำที่สามารถ นำหน้านามวลีได้

จรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๗, น.๕๗) อธิบายว่าส่วนประกอบของหน่วย องค์ประกอบเดียวกันจะแยกกันไม่ได้ และคำบุพบทมีลักษณะสากลที่ว่ามีตำแหน่ง นำหน้านามวลี และต้องปรากฏร่วมกับนามวลีเสมอ ไม่อาจแยกจากนามวลีได้ ดังนั้นหากย้ายตำแหน่งคำบุพบทไปอยู่ในตำแหน่งอื่น ต้องย้ายนามวลีที่ตามหลังไป ด้วย กล่าวได้ว่าคำบุพบทมีตำแหน่งประจำอยู่นำหน้านามวลีในลักษณะที่ไม่สามารถ ปรากฏแยกจากกันได้ จรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๗, น.๕๘) ยกตัวอย่างการทดสอบ ทางวากยสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ เช่น มีทหารยืนเรียงรายตามกำแพงเมือง หากย้ายนาม วลีไปข้างหน้าประโยค จะได้ว่า \*กำแพงเมืองมีทหารยืนเรียงรายตาม ซึ่งผู้ใช้ภาษาไม่ ยอมรับ ถ้าหากว่า ย้าย “ตาม” ไปข้างหน้าด้วย จะได้ว่า ตามกำแพงเมืองมีทหารยืน เรียงราย ซึ่งผู้ใช้ภาษายอมรับได้ การทดสอบการแยกนามวลีดังกล่าวทำให้ทราบว่า “ตาม” เป็นคำบุพบท<sup>๑๗</sup> เนื่องจากต้องนำหน้านามวลีเสมอด้วยเป็นส่วนประกอบใน หน่วยองค์ประกอบเดียวกัน

จะเห็นว่าการพิจารณาคำบุพบทจากตำแหน่งนำหน้านามวลีทำให้จำแนก คำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นได้ อย่างไรก็ตามก็ยังมีคำบุพบทบางคำที่ไม่สามารถย้าย ตำแหน่งได้ตามการทดสอบที่กล่าวถึงข้างต้น ทั้งนี้จรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๗) ยกตัวอย่างคำบุพบทดังกล่าวไว้ เช่น เขารับผิดชอบต่อคำพูดของเขา คำว่า “ต่อ” ใน ที่นี้เป็นคำบุพบท ทว่าเมื่อย้ายไปไว้ข้างหน้าประโยคพร้อมนามวลีที่ตามหลัง จะได้ว่า? ต่อคำพูดของเขา เขารับผิดชอบ (จรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๗, น.๕๙) ผู้ใช้ภาษา

<sup>๑๗</sup> สังเกตว่า ถ้าไม่ใช่คำบุพบทจะสามารถแยกจากนามวลีที่ตามหลังได้ เช่น กรณีของ คำกริยากรรมในประโยคตัวอย่างที่ว่า กระเช้าผ่านทะเลสาบ จะได้ว่า ทะเลสาบ กระเช้าผ่าน ซึ่งผู้ใช้ภาษายอมรับ

อาจไม่ยอมรับ<sup>๑๔</sup> ถึงกระนั้นไม่ได้หมายความว่าทดสอบด้วยการย้ายตำแหน่งคำบุพบทมาไว้ข้างหน้าจะใช้จำแนกคำบุพบทไม่ได้ เนื่องจากประเด็นสำคัญไม่ได้อยู่ที่การ “ย้าย” ตำแหน่งคำบุพบท แต่อยู่ที่การ “แยก” คำที่นำหน้านามวลีออกจากนามวลีซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องมีร่วมด้วย

นอกเหนือจากวิทยานิพนธ์ของจรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๗) แล้ว หากย้อนกลับไปหาคำจำกัดความของคำว่า “บุพบท” ของพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๔) จะพบว่าพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๔) พิจารณาคำบุพบทในตำแหน่งนำหน้า **นามวลี** (ใช้ว่า “บท” แทน ซึ่งเป็นได้ทั้งคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยาสภาวะมาลา) ด้วย อย่างไรก็ตามพระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๔๔) ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งของคำบุพบทกับ “บท” ที่ตามมาสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเพียงใด เพียงแต่อธิบายหน้าที่ของคำบุพบทว่า ใช้ออกตำแหน่งของบทที่ตามมามีหน้าที่อะไรเท่านั้น

ลำดับต่อไปจะกล่าวถึงวรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาหน้าที่ของคำ ทว่าก่อนหน้านั้นขออธิบายว่าเมื่อคำใดมีตำแหน่งในประโยคคำนั้นต้องมีหน้าที่ ดังที่วิจิตรนั ภาณุพงศ์ (๒๕๓๒) อธิบายไว้ว่า

เนื่องจากคำในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงหน้าที่หรือความเกี่ยวข้องของคำในประโยคดังเช่นในภาษาบางพวก เป็นต้นว่า บาลี สันสกฤต ฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ คำแต่ละคำในภาษาไทยก็มีรูปเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่จะแสดงหน้าที่โดยการปรากฏร่วมกับคำอื่นในประโยค

---

<sup>๑๔</sup> คำอธิบายที่น่าสนใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่คำบุพบทบางคำไม่สามารถย้ายไปไว้ข้างหน้าประโยคปรากฏในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรีของจรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๗) เรื่อง *กระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย* มีใจความโดยสรุปคือ คำบุพบทบางคำมีคุณสมบัติไม่เท่าเทียมกับคำบุพบทคำอื่น เช่น ไม่อาจแยก/ย้ายไปไว้ข้างหน้าประโยคพร้อมกับนามวลีได้ เนื่องจากคำบุพบทดังกล่าวกลายมาจากคำกริยา ทำให้ไม่มีคุณสมบัติของคำบุพบทบางประการ ในกรณีนี้คือ การย้ายไปอยู่ข้างหน้าประโยค ทั้งนี้อาจถือว่าคำบุพบทที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าวเป็นสมาชิกรอบนอก (peripheral) ของหมวดคำบุพบท



ดังนั้นหากสามารถวิเคราะห์จำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาตำแหน่งในประโยคได้แล้ว ก็ย่อมวิเคราะห์จำแนกคำชนิดดังกล่าวด้วยการพิจารณาหน้าที่ของคำเมื่อปรากฏในประโยคได้

### ๒.๒.๒ วรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องหน้าที่

หากพิจารณานิยามคำบุพบทของ Curme (1962, quoted in Udom Warotamasikkhadit, 1988) จะพบว่าหน้าที่สำคัญของคำบุพบทคือ เชื่อมเพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำนาม (the things) กับคำกริยา

วรรณกรรมเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทยที่เสนอว่า คำบุพบทเป็นคำเชื่อมบอกความสัมพันธ์คือ *ไวยากรณ์ไทย* (นworรณ พันธ์เมธา, ๒๕๔๙) อย่างไรก็ดี นworรณ พันธ์เมธา (๒๕๔๙) ไม่ได้กล่าวถึงคำบุพบทไว้โดยตรง แต่กล่าวถึงคำบุพบทและคำสันธานรวมกันและเรียกว่า “คำเชื่อม” เนื่องจากนworรณ พันธ์เมธา (๒๕๔๙) เห็นว่าคำทั้งสองชนิดทำหน้าที่เชื่อมเพื่อบอกความสัมพันธ์ในประโยคเหมือนกัน จึงจัดอยู่ในชนิดเดียวกัน

“คำเชื่อม” ในความหมายของนworรณ พันธ์เมธา (๒๕๔๙) คือ คำหรือกลุ่มคำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำ กลุ่มคำ หรือประโยค จึงเห็นได้ว่าคำอธิบายเรื่องหน้าที่ของคำเชื่อมดังกล่าวทำให้สามารถแยกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นได้ ทว่ายังไม่สามารถแยกคำบุพบทออกจากคำบางชนิดที่ทำหน้าที่ “เชื่อม” ตามนิยามของนworรณ พันธ์เมธา (๒๕๔๙) ในที่นี้คือ “คำสันธาน”

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับคำเชื่อมในภาษาไทย ไม่พบคำอธิบายหรือแนวคิดที่สามารถแยกคำบุพบทออกจากคำเชื่อมซึ่งเป็นชนิดของคำที่รวมคำบุพบทและคำสันธานเข้าไว้ด้วยกัน อย่างไรก็ดีผู้เขียนพบว่าวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเรื่อง *การใช้สันธานในสมัยรัตนโกสินทร์* (เทพี พันธเมธา, ๒๕๒๙) สนใจคำสันธานในฐานะคำเชื่อม และกล่าวถึงคำสันธานในฐานะคำเชื่อมไว้ว่า หมายถึง “คำที่เชื่อมประโยคให้ต่อเนื่องกัน อาจจะเชื่อมประโยค ๒ ประโยคให้ต่อเนื่องกัน หรือเชื่อมกลุ่มประโยค (ประโยคที่เรียงกันตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไป) หรือที่เรียกว่าข้อความให้ต่อเนื่องกัน” (จิราพร โชติเกียรติวงศ์, อ้างถึงใน เทพี พันธเมธา, ๒๕๒๙, น.๘)

คำจำกัดความของคำสันธานในฐานะคำเชื่อมข้างต้น ทำให้สามารถแยกคำสันธานออกจากคำเชื่อมซึ่งรวมคำสันธานและคำบุพบทเข้าไว้ด้วยกันได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือนิยามดังกล่าวอาจทำให้อธิบายคำบุพบท (ซึ่งไม่ใช่คำสันธาน) ได้ว่า หมายถึง คำที่เชื่อมบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือกลุ่มคำในประโยค โดยต้องระลึกว่าในความสัมพันธ์ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับนามวลีด้วย

จะเห็นว่าหน้าที่ของคำบุพบทคือการเชื่อมบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือกลุ่มคำที่เกี่ยวข้องกับนามวลีในประโยค คำอธิบายหน้าที่ของคำบุพบทดังกล่าวทำให้จำแนกคำบุพบทออกจากคำสันธานหรือคำชนิดอื่นได้ เนื่องจากคำสันธานหรือคำชนิดอื่นไม่อาจทำหน้าที่อย่างคำบุพบทเมื่อปรากฏในประโยค

### **๒.๒.๓ วรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาเรื่องความหมาย**

การจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาความหมาย<sup>๑๙</sup>ในที่นี้คือการจำแนกคำบุพบทด้วยการพิจารณาอรรถลักษณะ (component) ของคำชนิดดังกล่าว

จรัสดาว อินทรทัศนีย์ (๒๕๓๙) อธิบายไว้ในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทว่า บัณฑิตเรื่องกระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย ว่า คำบุพบทแต่ละคำมีอรรถลักษณะขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ คำบุพบทที่มีความหมายของความสัมพันธ์เชิงการก (case relation) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยากับนามวลีที่ปรากฏรวมในบริบท คำบุพบทมีความหมายบ่งการกได้ ๕ การก ซึ่งถือเป็นอรรถลักษณะขั้นพื้นฐาน ได้แก่ [+ตำแหน่งแหล่งที่] [+เวลา] [+ผู้ทรงรับ] [+ผู้รับประโยชน์] และ [+เครื่องมือ]

ในขั้นต้น คำใดในภาษาไทยมีความหมายของความสัมพันธ์เชิงการก คำดังกล่าวควรจัดเป็นคำบุพบท อย่างไรก็ตามหากพิจารณาลักษณะของภาษาไทยอย่างถี่ถ้วน คำบุพบทไม่ใช่กลไกเดียวที่ใช้บอกความสัมพันธ์เชิงการกในภาษาไทย กล่าวคือ การเรียงลำดับคำก็สามารถบอกความสัมพันธ์เชิงการกได้ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยากับคำนามที่นำหน้าคำกริยาหรือตามหลังคำกริยา

<sup>๑๙</sup> ความหมายในที่นี้อาจพิจารณาว่าเป็นความหมายทางไวยากรณ์ ซึ่งหมายถึงความหมายที่มุ่งอธิบายหน้าที่ของคำในประโยคมากกว่าจะอ้างถึงโลกภายนอก

กล่าวได้ว่าในภาษาไทยไม่อาจจำแนกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นด้วยเกณฑ์ทางความหมายเพียงประการเดียว เนื่องจากการแสดงความหมายของความสัมพันธ์เชิงการกไม่ได้ใช้เพียงคำบ่งการกอย่างคำบุพบทเท่านั้น แต่การเรียงลำดับคำก็แสดงความสัมพันธ์เชิงการกได้ ความหมายของความสัมพันธ์เชิงการกจึงไม่ได้อยู่ที่หมวดคำบุพบทเพียงหมวดคำเดียว แต่อาจอยู่ในคำชนิดอื่นได้นอกจากนั้นอรรถลักษณะชั้นพื้นฐานของคำบุพบทที่จรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๙) เสนอไว้เป็นเพียงอรรถลักษณะชั้นพื้นฐานของคำบุพบทที่จรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๙) เชื่อว่ากลายมาจากคำกริยาดังนั้นหากพิจารณาคำบุพบททั้งหมดในภาษาไทย อาจพบอรรถลักษณะชั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดีจะเห็นว่าคำบุพบทแต่ละคำมีความหมาย ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยในส่วนนี้ เนื่องจากคำอธิบายของ Amara Prasithrathsint (1985) ที่ว่ากรณการก (instrumental) บ่งชี้ด้วยคำบุพบท “ด้วย” การก manner บ่งชี้ด้วยคำบุพบท “โดย” และอภิการก (locative) บ่งชี้ด้วยคำบุพบท “จาก” ทำให้เข้าใจว่าคำบุพบทแต่ละคำบอกความหมายของความสัมพันธ์เชิงการกที่แตกต่างกันไป คำบุพบทจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาได้ทุกคำ กล่าวคือ หากคำกริยาคำหนึ่งไม่ต้องการการกชนิดใดมารองรับ คำบุพบทที่มีความหมายบอกความสัมพันธ์เชิงการกนั้นก็ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาคำนั้นได้

สรุปได้ว่าความหมายของคำบุพบทมีความสำคัญ อีกทั้งความหมายพื้นฐานของคำบุพบทก็ช่วยให้จำแนกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่นได้ อย่างไรก็ตามการจำแนกคำบุพบทด้วยเกณฑ์ความหมายยังไม่บริบูรณ์เท่าใดนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นควรใช้เกณฑ์อื่นมาจำแนกคำบุพบทรวมด้วย

### ๓. สรุป

การสำรวจวรรณกรรมเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทยทำให้พบว่า วรรณกรรมดังกล่าวเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทไว้ ๒ แนวคิดหลัก ได้แก่ แนวคิดที่ว่าไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย และแนวคิดที่ว่ามีคำบุพบทในภาษาไทย

บทความเรื่อง There are no prepositions in Thai (Udom Warotamasikkhadit, 1988) ถือเป็นวรรณกรรมสำคัญที่เสนอแนวคิดที่ไม่มีคำบุพบทในภาษาไทย เนื่องจากทำให้เกิดความคิดว่า ที่จริงแล้วภาษาไทยไม่มีคำบุพบท หากเห็นตามนั้น ปุจฉาที่ตามมาคือควรจัดให้คำที่เคยจำแนกเป็นคำบุพบทไว้ในหมวดคำใดแทน

ส่วนแนวคิดที่ว่ามีคำบุพบทในภาษาไทย ที่จริงแล้วไม่มีวรรณกรรมที่มุ่งพิสูจน์ความมีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทยโดยตรง ทว่าส่วนใหญ่มักมุ่งอธิบายลักษณะสำคัญของคำบุพบทและจำแนกคำบุพบทออกจากคำชนิดอื่น อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าที่จริงแล้วเป้าหมายในการศึกษาคำบุพบทของวรรณกรรมเหล่านั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่ามีคำบุพบทอยู่ในภาษาไทย และสามารถศึกษาคำชนิดดังกล่าวได้

อนึ่ง ผู้เขียนเชื่อว่าเมื่อเริ่มอ่านบทความนี้ ผู้อ่านคงตั้งคำถามไว้ในใจว่าที่จริงแล้วภาษาไทยมีคำบุพบทหรือไม่ ดังนั้นหากจะเลยการวิชันาต่อปุจฉาดังกล่าว บทความนี้คง “ตอบแทน” ผู้อ่านน้อยเกินไป ถึงกระนั้นผู้เขียนขออธิบายว่า การศึกษาในครั้งนี้มิได้มุ่งวิจัยเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับความมีอยู่ของคำบุพบทในภาษาไทย ทว่ามุ่งพิจารณาวรรณกรรมที่ศึกษาคำบุพบทในภาษาไทยเพื่อให้ทราบแนวคิดเกี่ยวกับคำชนิดดังกล่าว ดังนั้นคำตอบที่เป็นไปได้คือ การศึกษาวรรณกรรมที่เสนอแนวคิดที่ไม่มีคำบุพบทในภาษาไทยทำให้พบว่าแนวคิดดังกล่าวยังสามารถอภิปรายเพิ่มเติมได้ เนื่องจากยังมีข้อสงสัยและตัวอย่างค้านอยู่จำนวนหนึ่ง นอกจากนี้การศึกษาวรรณกรรมที่เสนอแนวคิดว่ามีคำบุพบทในภาษาไทยยังชี้ให้เห็นว่า อาจมีคำชนิดหนึ่งในภาษาไทยที่เรียกว่าเป็น “คำบุพบท” ได้

ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนหวังว่าบทความวิชาการฉบับนี้จะช่วยให้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับคำบุพบทในภาษาไทยมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาคำชนิดดังกล่าวหรือคำชนิดอื่นในแนวทางที่สัมพันธ์กับคำบุพบทต่อไป

## บรรณานุกรม

### ภาษาไทย

- จรัสดาว อินทรทัศน. (๒๕๓๙). *กระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์.
- เทพี พันธุมธา. (๒๕๒๘). *การใช้สันธานในสมัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาไทย.
- นworรณ พันธุมธา. (๒๕๔๙). *ไวยากรณ์ไทย* (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔). บุพบทหรือกริยาหรือนาม. *มติชนสุดสัปดาห์*, ๒๑, ๖๑.
- ภาษิต จิตรภาษา. (กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑). “บุพบท” คืออะไร. *ศิลปวัฒนธรรม*, ๑๙, ๖๒-๖๔.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- วิจินต์ ภาณุพงศ์. (๒๕๓๒). *โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์* (พิมพ์ครั้งที่ ๑๐). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุมาลี วีระวงศ์. (๒๕๔๗). บุพบทอยู่ที่ไหน. ใน พัชรวลัย ทองอ่อน (บรรณาธิการ), *ภาษาไทยของเรา* (น.๙๒-๙๘). กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (๒๕๕๓). *ชนิดของคำในภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม วโรตม์ลิขิตดี. (พศจิกายน ๒๕๔๐). จาก ตาม ถึง มีใช้บุพบท. *ศิลปวัฒนธรรม*, ๑๙, ๘๑-๘๒.
- อุดม วโรตม์ลิขิตดี. (๒๕๔๗). *มุมมองทางภาษาตามวិภาษาศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพมหานคร: ต้นธรรม.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (๒๕๔๘). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

### ภาษาอังกฤษ

- Blake, B. J. (2001). *Case*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Clark, M. (1978). Coverbs and Case in Vietnamese. In *Pacific Linguistics*, Series B, No. 48. Canberra: Australian National University Press.
- Curme, G. O. (1962). *English Grammar*. New York: Barnes & Noble, Inc.
- Indrambarya, Kitima. (1994). *Subcategorization of Verbs in Thai*. Ph.D. dissertation, University of Hawaii.

- Indrambarya, Kitima. (1995). "Are there prepositions in Thai?". In *Papers from the Third Annual Meeting of the Southeast Asian Linguistics Society*. ed. M. Alves. pp.101-118. Arizona State University, Program for Southeast Asian Studies.
- Kullavanijaya, Pranee. (1974). *Transitive Verbs in Thai*. Ph.D. dissertation, University of Hawaii.
- Prasithrathsint, Amara. (1985). *Change in the Passive Constructions in Written Thai during the Bangkok Period*. n.p.
- Savetamalaya, Saranya. (1989). *Thai Nouns and Noun Phrases: A Lexicase Analysis*. University of Hawaii dissertation.
- Starosta, S. (1988). *The Case for Lexicase*. London: Pinter Publishers Ltd.
- Starosta, S. (2000). The Identification of Word Classes in Thai. In M.R. Kalaya Tingsabadh and Abramson, (Ed.), *Essays in Tai Linguistics*. A. Bangkok: Chulalongkorn University Publishers.
- Stenzler, A. F. (1992). *Primer of the Sanskrit Language*. London: School of Oriental and African Studies, University of London.
- Warotamasikhhadit, Udom. (1988). "There are no prepositions in Thai". In C. Bamroongraks et al., (Eds.), *The International Symposium on Language and Linguistics*. Bangkok, Thailand. pp.70-76. Thammasat University.
- Whitney, W. D. 1889. *Sanskrit Grammar*. London: Oxford University Press.